

Viivi Luik

Kõik lood
Leopoldist

Korrektuuri lugenud Priit Põhjala
Kujundanud Virge Ilves

Esitrükk: Eesti Raamat, 1984
© Viivi Luik ja kirjastus Tänapäev, 2021

ISBN 978-9949-85-979-5
Trükitud Printoni trükikojas

SISUKORD

ESIMENE RAAMAT

Leopold

Sassi ketsid	9
Jukuga lakas	14
Tööl.....	23
Juku ja poisid	29
Jaan Kõks	36
Heinu tallamas	42
Meevõtmine.....	46
Mustikal	52
Kaupmeeste pidu	60
Kodused toimetused.....	65
Poes ja raamatukogus.....	70
Kinoskäik.....	75
Kooliasju muretsemas.....	80

TEINE RAAMAT

Vaatame, mis Leopold veel räägib

Kartulivõtmine	89
Kool	95
Vihmane ilm.....	101
Tiisikus	105
Eesti keele tund	110
Laupäev.....	113

Seatapmine.....	119
Pakk.....	124
Allahinnatud kaubad.....	131
Gripilaine	136
Ulakus	139
Lehm.....	144
Puulõikus.....	149

KOLMAS RAAMAT
Leopold aitab linnameest

Kalasordid ja ussisordid.....	157
Tujurikkuja ahven.....	162
Loomaarsti mure.....	166
Juhuslikud autod.....	171
Presentsäng ja seibid.....	179
Katuselöömine	186
Lusikatemurdja mees	190
Poissmehe maja.....	195
Hobuste plats	199
Ants Lepik.....	203
Suur kala	209
Kojuminek.....	214

ESIMENE RAAMAT

Leopold

Sassi ketsid

Las ma mõtlen natuke! See oli siis pühapäeval, kui me ekskursioonilt tagasi tulime, ja esmaspäevane päev kulus mul niisama käest ära.

Nokitsesime isaga mootorratta juures. Eks sellega ole ju ka üks igavene nuhtlus. Asti, Astrid, noh, see mu tilluke õde, see tassib muudkui kõik osad ja riistad laiali, kui sa tal silma peal ei hoia. Hakkad presendi pealt mutrit võtma, juba läinud.

Teisipäeva hommikul, kui me eestoas laua taga sõime, mõtlesin ma kogu aeg, et Sassi pool vaja ruttu ära käia ja need ketsid, mis ma tema käest laenasin, sisse visata. Ainult kas isa jalgratast annab? Ja kuidas ma küsin, tarvis ju sada asja ära teha, viimati veel plikakarjaski olla.

Just siis, kui ma aknast välja vaatasin, nii nägin, et Juku on meie kaevu juures. Juku nimi on Juhanes, tema on minu onu, aga ega ta meil ei ela, muidu niisama käib ja vaatab, kus midagi kõpitseda või nii.

Isa ütles:

„Kas sa näe, nüüd on abi platsis, kahe mehe jõul saab ratta õhtuks jutti. Juku ju kange masinamees!“

Siis kobistas Juku võöruses ja ütles:

„Jätku leiba! Kas te sireliõnne olete leidnud?“ Ta andis Astile taskulambikesta ja ütles:

„See on ilus päevavalguse lamp, kumab nagu kuu.“ Asti on ju rumal, temale räägi mis tahes, tema usub kõike, ja Juku räägib vigurijuttu, nii et võtab vahel minulgi pea segi. Aruta ja aruta, enne kui õige otsa kätte saad. Tema vaatab aga pealt ja mõnuleb.

Mul oli kangesti hea meel, et Juku meile tuli, nüüd kohe hulga kergem isale ütelda, et mul vaja Sassi juurest läbi minna. Ja siis ma rääkisingi kõik selle jutu otsast peale ära. Isa vaatas siia ja sinna ja lausus:

„Kuule, Leo, mis ma sulle ütlen: praegu on kibe tööaeg, ja kas sul endal meeles ei ole, et tahtsid raha teenida. Kui sa niisama kodus nokitsed ja mööda küla ringi ajad, siis ei paista seda raha küll kuskilt. Mine uue lauda juurde, Kivistiku Albert annab sulle tööotsa kätte. Mul on temaga kontraht tehtud.“

Jutt oli otsas ja isa läks õue. Juku läks ka õue ja küsis:

„Kuidas teie oma kartuli maha saite?“ ja ajas muud juttu ka.

Mina olin kuri ja pahandasin:

„Ega nii ka ei saa! See ei ole ilus tegu – laenad teise käest ketsid ja tagasi ei vii!“

Minu isa jäi nagu mõttesse ja Asti solgutas seda lambinäru. Juku vaatas õue peal ringi ja ütles:

„Teil on siin õige palju nõgeseid näha. Hävitage nad ära ja istutage ilunõgesed asemele. Mul on üks kirju ilunõgese sort.“

Siis ta tuli minu poole ja muheles:

„Näe, Väike-Leo on päris muresse jäänud!“

Minu isa nimi on ka Leo, aga tegelikult on Leonhard. Minu kohta ütlevad nad Väike-Leo, kuigi ma olen Leopold.

Juku astus mulle ligi ja küsis:

„Kas sa minu vend Leod tunnend?“

Mul oli kange kurjus sees ja ma ütlesin:

„Sina jälle oma jutuga! Kuidas ma's oma isa ei tunne?“

Juku ajas aga oma, muudkui:

„Kas sa minu vend Leod tunnend? Kolmekümne viiendal aastal, kui me poisikesed olime, võttis minu vend Leo Habe-Jaani poja käest paari seanahkseid saapaid ja tagasi viimiseks oli ka takistus. Meie siis sidusime need saapad ühte ja viskasime kaksiti üle telegraafitraadi. Ei olnud poolt päevagi möödunud, kui traat oli sealt kohalt tühi. Habe-Jaani poja aadressi panime kaardiga saapapaela külge, et telegraaf teaks. Poisikeste asi.“

Minu isa lõi käega ja ütles:

„Selle ajaga, mis te siin lobate, oleks Sassi pool kolm korda ära käidud. Poiss, too jalgratas rehe alt välja! Ja kontrolli, kas kummid on kõvasti täis. Ära sa mul rehvi peal sõitma hakka!“

Ma poleks sellest muidu väljagi teinud, aga Juku hoidis silma peal ja mul ei jäänud muud üle, kui mine aga too kapi alt pump välja.

Isa oli vahepeal õuest ära läinud ja Astit ei olnud ka näha. Juku oli ennast trepituhi peale istuma sättinud ja kraapis mootorratta küünalt puhtaks. Tema küsis:

„Noh, Leo, kas oled ka kõva sõidumees? Jalgrattatühi on Ikaruse bussist kõvem sõiduriist, kui lenkstang noore mehe käes. Vaata, kuidas mineval sügisel jätsin mina oma vihmakuue bussi. Egas kuuest polekski midagi olnud, aga hulk dokumentisid oli taskus. Põlnd muud teha, kui võta ratas. Bussi tagumine ots alles paistis käänu pealt. Ma rihtisin

välja, et üks kümne minuti pärast tuleb tal pikem peatus, et küll ma jõuan järele. Aga näe, vanadus annab tunda, pool Tartu teed sõudsin kõva tuule käes. Ei jäänud muud üle, kui viska ratas metsa ja oota teist bussi, et kuriloomale järele saaks.“

Mina olen Juku juttudega nii harjunud, et lasen alati poole kõrvust mööda. Temal on ju iga asja kohta oma jutt.

Tema rääkis ikka sellest, mis siis sai ja kuidas ta Tartu vaksalis ööd oli, enne kui tagasi jõudis. Mul olid niikaua kummid ammu täis pumbatud ja teised riidedki selga tõmmatud.

Siis hakkasin ketse taga otsima. Ei olnud neid süngi all ja kapi taga kah ei olnud. Süda sai täis, läksin trepi peale ja küsisin Asti käest, kus isa on.

Isa oli aida taga ja Juku ka, ja nii kui Juku mind nägi, nii ta käskis:

„Leo, too minu vend Leole suure peaga kruvikeeraja!“

Mina ei lausunud talle musta ega valget, mina küsisin:

„Isa, kus need Sassi ketsid on? Kas sina ei ole juhtunud nägema?“ Isa sai kurjaks ja pahandas:

„Kas sa ometi juba käidud ei saa? Poole päevani jäändab tühja asjaga nagu väike laps!“

Siis hakkas see õige otsimine alles peale. Ema tuli lõunaks koju ja otsis ka, süngi alt ja kapist ja kapi otsast. Isa kergitas sahvris kurgitünni ja ütles, et ükski asi pole ka omal kohal, ela nagu seapesas. Nemad hakkasid emaga omavahel riidlema. Ema ütles, et ega tema ka ei jõua, et tal on kari lehma isegi kaelas, isa peaks seda ometi teadma.

Asti kõndis meil järel ja peksis lepaoksaga emale vastu sääri, et kihulased nii hullusti ei sööks.

Siis tegi ta ennast tähtsaks ja seletas:

„Noh, mina saatsin need juba ära!“

Isa ütles:

„Kuule, tüdruk, mis juttu sina ajad?“

Meie aida otsa juures tee ääres oli kahe lepa vahel lontis nõör. Asti selgitas, et traat ta ei ole, et traadi peale tema ei ulatanud viskama, ja ütles:

„Nüüd on nad läinud. Noh, kas nägite!“